

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 27/2008 rd

Regeringens proposition med förslag till vissa ändringar av skogsbeskattningen

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 28 november 2008 en proposition med förslag till vissa ändringar av skogsbeskattningen (RP 206/2008 rd) till finansutskottet för beredning och beredde samtidigt jord- och skogsbruksutskottet möjlighet att lämna utlåtande om ärendet till finansutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överinspektör Minna Upola, finansministeriet
- förstråd Marja Hilska-Aaltonen och överinspektör Niina Riissanen, jord- och skogsbruksministeriet

- överinspektör Sami Hartikainen, arbets- och näringsministeriet
- överinspektör Kari Pilhjerta, Skattestyrelsen
- vice skogsdirektör Timo Nyrhinen, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- vice verkställande direktör Simo Jaakkola, Maskinföretagarnas förbund rf
- skogsexpert Jouni Väkevä, Skogsindustri rf
- vicehäradshövding Helena Älgars, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC
- ombudsman Tage Fredriksson, Träenergi rf.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av
— Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio.

PROPOSITIONEN

I inkomstskattelagen och lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst föreslås ändringar som gäller temporära skattefriheter inom skogsbeskattningen. Dessutom föreslås ändringar av bestämmelserna om skogsavdrag i inkomstskattelagen och följdändringar i lagen om beskattning av näringsverksamhet och inkomstskattelagen för gårdsbruk på grund av de ändrade bestämmelserna i inkomstskattelagen.

Inkomstskattelagen föreslås bli ändrad temporärt så att beskattningen av inkomst av virkesförsäljning lindras för fysiska personer, dödsbon, beskattningssammanslutningar och sam-

fällda skogar. Partiell skattefrihet ska gälla för virkesköp som har ingåtts under tiden den 1 april 2008—31 december 2010. Av inkomsten av virkesförsäljning som baserar sig på köp som har ingåtts under tiden den 1 april 2008—31 december 2009 är den skattepliktiga kapitalinkomsten 50 procent av det pris som erhålls under tiden den 1 april 2008—31 december 2010. Av den del av priset som erhålls under tiden den 1 januari—31 december 2011 ska 75 procent vara skattepliktig kapitalinkomst. Av inkomsten av virkesförsäljning som baserar sig på köp som har ingåtts under tiden den 1 januari—31 december

2010 och som har erhållits före utgången av 2011 ska 75 procent utgöra skattepliktig kapitalinkomst.

Vidare ska inkomstskattelagen kompletteras med en temporär bestämmelse om att de inkomster som fysiska personer, dödsbon, beskattningssammanslutningar och samfälliga skogar erhåller vid försäljning av förstagallringsvirke ska vara skattefri inkomst. Inkomsten av försäljning av förstagallringsvirke ska vara skattefri vid köp som har ingåtts under tiden den 1 april—31 augusti 2008 och där den avtalsenliga inkomsten av virkesförsäljning har erhållits senast den 31 december 2009.

Tillämpningsområdet för skogsavdrag föreslås bli utvidgat och avdragsbeloppet höjt. Skogsägare ska kunna göra skogsavdraget på skattepliktig kapitalinkomst av skogsbruk från en fastighet som skogsägaren har förvärvat mot vederlag den 1 januari 1993 eller därefter. Avdraget ska uppgå till högst 60 procent av kapitalinkomsten av skogsbruk under ett år och till högst 60 procent av det sammanräknande beloppet av anskaffningsutgifterna för de skogar som

berättigar till skogsavdraget. Dessutom ska det föreskrivas hur det utnyttjade skogsavdraget ska beaktas i samband med överlåtelse av skogsfastigheter och hur skogsavdraget ska behandlas vid överföring av en skogsfastighet till en annan förvärvskälla.

Kommissions förordning (EG) nr 1998/2006 av den 15 december 2006 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i fördraget på stöd av mindre betydelse ska tillämpas på den partiella skattefriheten för inkomst av virkesförsäljning, på skattefriheten för inkomst av försäljning av förstagallringsvirke och på skogsavdraget.

De föreslagna ändringarna kommer att tillämpas också vid beskattningen av begränsat skattskyldiga.

De temporära lagändringarna ska tillämpas retroaktivt från och med den 1 april 2008. Bestämmelserna om skogsavdrag tillämpas första gången vid beskattningen för 2008.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2009 och avses bli behandlad i samband med den.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

I propositionen föreslås bestämmelser om temporär partiell skattefrihet för inkomst av virkesförsäljning och temporär skattefrihet för inkomst vid försäljning av förstagallringsvirke. Dessutom föreslås ändringar i det som föreskrivs om skogsavdrag. Utskottet anser att de föreslagna skattelättnaderna och det utvidgade skogsavdraget bidrar till att få mer inhemskt virke ut på marknaden. Det utvidgade skogsavdraget förebygger splittring av lägenheter och uppmuntrar i stället till att öka arealen, vilket är viktigt för skogsbrukets lönsamhet och konkurrenskraft.

Utskottet ser det som mycket angeläget att principerna för skogsbeskattningen är förenliga med principerna för att främja förnybar energi.

För att garantera en neutral behandling av olika former av köp vid beskattningen när det gäl-

ler den föreslagna partiella skattefriheten för inkomst av virkesförsäljning bör utgifterna för förvärvande av inkomst från virkesförsäljning inte vara avdragbara till den del som motsvarar skattefriheten, anser regeringen. Det framgår i själva verket av föreslagna 43 b § 2 mom. att det är tänkt att begränsningen i avdraget i långa stycken ska gälla utgifterna för förvärvande av skattefri inkomst av virkesförsäljning. Utskottet noterar att de utgifter som omfattas av begränsat avdrag ändå inte specificeras i 3 mom. Där räknas bara upp exempel på kostnadsposter som betraktas som utgifter enligt 2 mom. Det är viktigt att utgifterna specificeras. Bara utgifter för sådan avverkning och drivning som direkt anknyter till virkesförsäljning bör tas upp bland utgifter med begränsad avdragsrätt.

Enligt 43 b § 2 mom. ska vissa avgifter som dragits av vid en tidigare verkställd beskattning

intäktsföras retroaktivt. Den andel av utgifterna som tidigare dragits av vid beskattningen och som gäller den skattefria inkomsten ska räknas som skattefri inkomst under det skatteår då den partiellt skattefria försäljningsinkomsten har erhållits. Förslaget är inte motiverat enligt utskottets mening. En sådan retroaktiv intäktsföring är statsekonomiskt betydelselös och stöder inte målet att främja virkeshandeln.

Enligt den föreslagna 43 c § i inkomstskattelagen ska temporär skattefrihet för inkomst av försäljning av förstagallringsvirke (43 a §), temporär, partiell skattefrihet för inkomst av virkesförsäljning (43 b §) och skogsavdrag (55 §) räknas till stöd som omfattas av kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse (de minimis-förordningen). Utskottet poängterar att det i propositionen handlar om den nationella tolkningen av de minimis-förordningen. Det vill framhålla de negativa effekter som tolkningen kan ha.

Regeringen konstaterar att stöd av mindre betydelse som beviljas ett företag, nedan de minimis-stöd, sammanlagt inte får överstiga 200 000 euro under en period om tre skatteår. Den period som granskningen gäller bestäms utifrån de skatteår som tillämpas i den berörda medlemsstaten. Om det högsta beloppet överskrids, kan förordningen inte tillämpas ens på den andel av stödet som inte skjuter över stödtaket. Utskottet understryker därför att upplägget betyder att vissa stora aktörer kan bli utan stöd enligt lagen om finansiering av ett hållbart skogsbruk (544/2007), nedan Kemera-stöd. Till den här gruppen hänförs lantbruksföretagare som fått allmänt de minimis-baserat stöd (startstöd för företagsverksamhet, investeringsstöd för företag och stöd för utveckling av företag eller företagsgrupper). Dessutom kan samfällida skogar och stora leverantörer av energived hänföras till gruppen.

Det har framhållits för utskottet att gemenskapens bestämmelser om de minimis-stöd också kan tolkas som att bara det ovan nämnda totalbeloppet (200 000 euro) är relevant för utbetalningen av stödet och att det inte kan vägras till den del det inte överskrider totalbeloppet. Utskottet understryker att de nationella bestämmel-

serna om gemenskapsstöd till denna del bör ges en generös tolkning, alltså enligt det sistnämnda alternativet. I sitt arbete stöder utskottet gång på gång på problem med samordningen av den nationella lagstiftningen och gemenskapslagstiftningen och de handlar inte sällan om tolkning. Tolkningarna av gemenskapslagstiftningen inskränker den nationella befogenheten och rörelseutrymmet i den ekonomiska politiken, poängterar utskottet.

Vidare noterar utskottet att beredningen av de minimis-bestämmelserna, de nödvändiga ändringarna i datasystemen och administrationen av stöden och underhållet kommer att kräva avsevärda resurser och att de inte kan genomföras omedelbart. Det krävs en enorm arbetsinsats och betyder en mängd byråkrati redan med tanke på stöden för skogsbruk (lagen om finansiering av ett hållbart skogsbruk) att bygga upp ett sådant system. Dessutom kräver systemet ett rikstäckande centraliserat register för att olika myndigheter ska kunna hålla reda på vilka de minimis-baserade stöd andra har beviljat. Den som ansöker om stöd ska ändå ha kvar ansvaret för att anmäla de minimis-baserade stöd.

Utskottet hänvisar till de problem som beskrivits ovan och menar att Kemera-stöden fortfarande bör ingå i notifieringssystemet. Det måste fastställas i skattelagstiftningen att det sammanlagda beloppet av skattelättnader och Kemera-stöd (stöd för unga gallringsskogar, drivning och flisning av energived) får vara högst 200 000 euro. Samfällida skogar bör undantas från stödet, eftersom maxbeloppet 200 000 euro skulle inverka på dem i första hand. Övervakningen i relation till andra de minimis-stöd (gäller i praktiken de cirka 150 lägenheter som fått stöd för investeringar enligt den allmänna de minimis-regeln) bör ordnas så att den skattskyldige anmäler sina de minimis-stöd (jord- och skogsbruksministeriet har uppgifter om de senaste årens stöd). På detta sätt får bestämmelserna en klar gräns för det sammanlagda beloppet (200 000 euro) och övervakningen kan riktas in enbart på vissa utvalda specialobjekt och administrativa problem undvikas.

Utskottet konstaterar att tidpunkten för köpet i propositionens motivering anges särskilt för rot-, leverans- och kontantförsäljning. Också när inget särskilt köpebrev upprättas är det viktigt att tidpunkten för virkesförsäljningen anges exakt. I propositionens motivering konstateras det att tidpunkten för köpet i sådana fall ska fastställas enligt allmänna avtalsrättsliga principer. Om inget separat köpebrev upprättas över virkesförsäljningen, bör överlåtelsehandlingen eller slutmätningssintyget betraktas som ersättande dokument.

I en utredning till utskottet påpekas det att det skogsavdrag som skogsägaren under sin ägartid har utnyttjat vid överlåtelse av skogsfastighet enligt den gällande lagen ska beaktas som en post som minskar anskaffningsutgiften för skogen när överlåtelsevinsten räknas ut. Enligt utredningen leder det föreslagna tillägget (8 mom.) i 46 § i inkomstskattelagen till att beskattningen av överlåtelsevinsten för skogsbrukslägenheter skärps, vilket skulle stå i strid med ambitionen att hindra att skogsbrukslägenheter splittras. Det är ytterst viktigt att det föreslagna tillägget i 46 § 8 mom. inte godkänns som sådant, anser utskottet. Därmed säkerställs det att beskattningen av överlåtelsevinsten för skog inte skärps.

Det finns inga argument för att räkna utgifter för förhandsröjning av en stämplingspost till utgifter för att förvärva försäljningsinkomst. Förhandsröjningen minskar i betydande grad driv-

ningsskador på träden. Mindre skador stöder virkesodlingen och nyttan av detta visar sig med tiden i inkomsterna av senare avverkningar. På det hela taget är gallringsavverkning och förhandsröjning viktiga länkar i hela virkesodlingskedjan. Utskottet påpekar dessutom att om avdrag inte får göras för förhandsröjning, betyder det att förhandsgallringen i vissa arbetsobjekt inte skulle vara till någon omedelbar ekonomisk nytta, och då finns det risk för att avverkningen inte alls blir av. Därför bör förhandsröjning ses som jämförbar med andra skogsvårdsåtgärder, och kostnaderna för förhandsröjning bör inte räknas till utgifter för förvärvande av försäljningsinkomster.

I det här sammanhanget vill utskottet ytterligare framhålla att värdet av leveransarbete enligt 63 § 3 mom. i inkomstskattelagen anses utgöra skattepliktig inkomst endast till den del den virkesmängd som där avses sammanlagt överstiger 125 kubikmeter. För att tillgången till inhemskt virke ska öka är det därför nödvändigt att mängden höjs till 250 kubikmeter. Utskottet föreslår att finansutskottet i sitt betänkande ska kräva att regeringen skyndsamt lämnar en proposition i saken till riksdagen.

Utlåtande

Jord- och skogsbruksutskottet anser

att finansutskottet bör beakta det som sagts ovan.

Helsingfors den 4 december 2008

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jari Leppä /cent
vordf. Pertti Hemmilä /saml
medl. Susanna Haapoja /cent
Hannu Hoskonen /cent
Anne Kalmari /cent
Johanna Karimäki /gröna
Lauri Kähkönen /sd

Esa Lahtela /sd
Klaus Pentti /cent
Erkki Pulliainen /gröna
Katja Taimela /sd
Pekka Vilkuna /cent
ers. Matti Kangas /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.

AVVIKANDE MENING

Regeringen har tvingats ta till diverse enskilda finans- och skattebeslut inte minst på grund av den stora osäkerhet som uppstod sommaren 2007 om skogsindustrins tillgång till råvirke och de negativa konsekvenserna för virkesförsörjningen av de ryska virkestullarna. Regeringen borde ha sett över hela skogsbeskattningen och skogspolitiken för att säkra en jämn tillgång till råvara inom hela virkesförsörjningen och säkra konkurrenskraftiga råvarupriser för skogsindustrin. Den har inte befattat sig med uppenbara missförhållanden i skogslagstiftningen för att backa upp skyldigheten till förstagallringar och skogsförnyelse och därmed säkerställa en jämn virkestillgång. De försummade förstagallringarna handlar om enorma samhällsekonomiska skador. I stället föreslår regeringen att inkomsten av försäljning av förstagallringsvirke ska vara skattefri. Det är betecknande för den panikartade beredningen att regeringen inte på allvar har försökt rensa i den djungel av separata stöd som knyter an till det sammanlagda beloppet av de minimis-baserade stöd som ska iakttas framför

allt på grund av bestämmelserna om statligt stöd. Beredningen av lagförslagen har också dragit oskäligt långt ut på tiden och bidragit till osäkerheten i virkeshandeln.

Under ledning av statsminister Aho motades socialdemokraternas förslag i början av 1990-talet att få in skyldigheten till skogsförnyelse och förstagallringar i lagen. Nu föreslår utredningsman Aho att förstagallringen, som hör till grunderna i all skogsvård, ska skötas med hjälp av extra skatteförmåner. Ändringen gör inte tillgången på virkesråvara ett dugg säkrare.

Vi föreslår att det i detta sammanhang uttalas att riksdagen förutsätter att en totalreform av skogsbeskattningen initieras för att säkerställa en jämn tillgång till virke. De kortvariga, tidsbestämda ändringar i lagarna som regeringen nu föreslår är inte det rätta sättet att få ut mer inhemskt virke på marknaden. Också de förstagallrings- och förnyelseåtgärder som föreskrivs i skogslagstiftningen måste göras klart mer förpliktande.

Helsingfors den 4 december 2008

Lauri Kähkönen /sd
Esa Lahtela /sd

Katja Taimela /sd
Matti Kangas /vänst